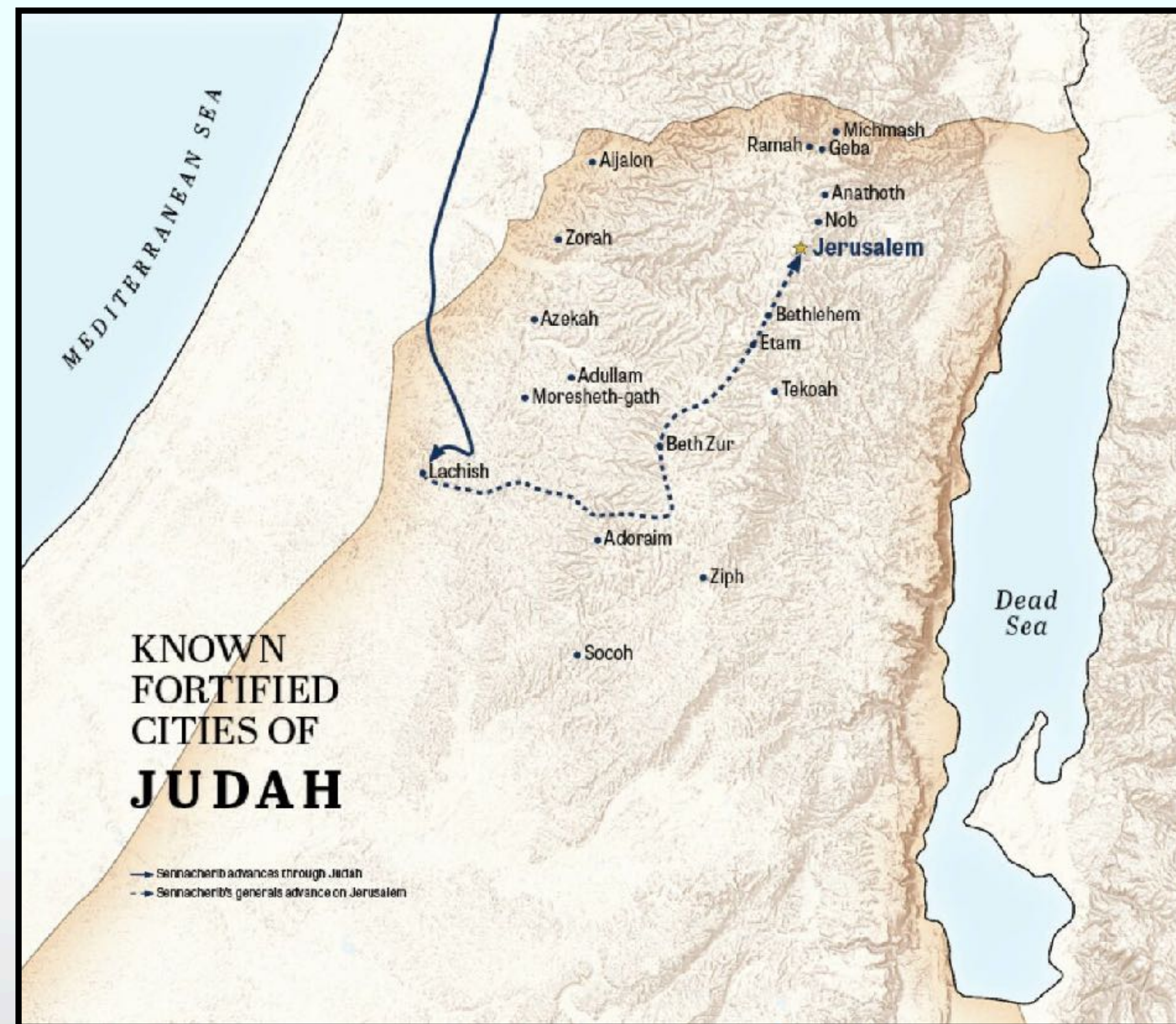

MIKA

Gjør rett, vis trofast kjærlighet og vandre ydmykt med din Gud

Mika fra Moresjet

- Moresjet-Gat (1:1, 14)
 - En av de mange befestede byene i Juda som beskyttet Jerusalem mot angrep vestfra (2 Krøn 11:8). Ca 35 km fra Jerusalem.
- Ser ut til å ha hatt en relasjon med filisterbyen Gat som hadde blitt tatt av Ussia/Asarja, Jotams far. (2 Krøn 26:6)
- Navnet er en kortversjon av Mikaja (noen håndskrifter av Jer 26:18). Betyr "hvem er som Jahve?"

Struktur

Budskap 1	Kap 1-2	1,2—2,11: Dom over Israel og Juda for avgudsdyrkelse og utnyttelse	Synd/dom
		2,12-13: Gjeterkongen vil samle og lede folket	Håp
Budskap 2	Kap 3-5	Kap 3: Dom over Judas korrupte ledere	Synd/dom
		Kap 4-5: Gjeterkongen skal samle dem etter eksilet og regjere over hele jorden	Håp
Budskap 3	Kap 6-7	6,1—7,7: Dom over Juda for paktsbrudd	Synd/dom
		7,8-20: Jerusalem gjenopprettes, Gud skal gjete flokken sin og ønsker å tilgi	Håp

“Hør”: 1:2, 3:1 (9), 6:1 (9)

Historisk situasjon

Under Jotam, Ahas og Hiskia (1:1)

- Tallene i Kongebøkene er vanskelig, ofte pga “samregjeringer” mellom far og sønn
- **Jotam 750–730**: 16 år (2 Kong 15:33) + etter noen år sammen med sin far Ussia (2 Kong 15:5)
 - God konge — *men offerhaugene ble ikke nedlagt. Folket fortsatte å ofre og tenne offerild på haugene*” (2 Kong 15:35)
- **Ahas 730–715** (men i 2 Kong 17:1 ser 731 ut til å være hans 12. år — altså fra ca. 743)
 - *...gjorde ikke det som var rett i HERREN hans Guds øyne... Han fulgte i Israels-kongenes fotspor. Ja, han lot til og med sin sønn gå gjennom ilden, en avskyelig skikk hos de folkeslag som HERREN hadde drevet bort foran israelittene. Han ofret og tente offerild på haugene og høydene og under hvert frodig tre. (2 Kong 16:2-4)*
- **Hiskia 728/715–699/687** (2 Kong 18:2, 10)
 - Sammen med Ahas 728-715? (2 Kong 18:13)
 - *Han nedla offerhaugene, slo i stykker steinstøttene og hogg ned Asjera-stolpene. Kobberslangen som Moses hadde laget, knuste han. (2 Kong 18:4)*
- **Betydning for Mika:**
 - Mika 1-2 (1. budskap) ser ut til å være fra perioden under Jotam/Ahas (1:5, 9) (730-tallet?)
 - Mika 3-7 (2. og 3. budskap) ser ut til å skje under Hiskia (nærmere 701)

Historisk situasjon

Under Jotam, Ahas og Hiskia (1:1)

732: Assyria erobrer Syria og Galilea (2. Kong 15:29)

725-722: Assyria beleirer Samaria (2. Kong 17:5, 18:9-10)

722: Samaria faller til Assyria (2. Kong 17:6, 18:10)

701: Assyria tar 46 befestede byer i Juda (2. Kong 18:13), men Jerusalem reddes mirakuløst fordi Hiskia stoler på Gud (2. Kong 18-19).

Mika 3:12 er et eksempel på et domsord som **ikke** ble gjennomført - fordi Gud fikk den responsen han ønsket!
— Jer 26:16-19

Første budskap (kap 1-2)

Under Jotam/Ahas (730-tallet?)

Domsord til Samaria og Jerusalem (kap 1)

v. 1-7: Til nordriket

- **Innkalling (1:2):** Budskapet gjelder “alle folkeslag” og hele jorden
- Den majestetiske Gud kommer til sitt eget skaperverk, som ikke kan tåle det. (1:3-4)
 - Fjellene var viktige for forsvar. Offerstedene lå også på høydene.
 - *Hvorfor kommer han, og hvem kan tåle det?*
- **Siktelse/bevis (1:5): Jakobs opprør og Israels synder.**
 - Jakobs opprør er **Samaria** — hele byen/riket er i opprør mot Gud
 - Judas offerhauger er **Jerusalem (!)** — Jotam ødela ikke offerhaugene og lot folket fortsette å ofre der, og Ahas deltok personlig.
- **Dommen (1:6-7):** Samaria skal bli en ruin
 - **Renne** (1:4) og **velte** (1:6) er samme hebraiske verb. **Ild** nevnes i både 1:4 og i 1:7 (ikke NO11).
 - Guds nedstigning på jorda knyttes sammen med ødeleggelsen av Samaria. Assyrernes angrep er Gud som kommer.
 - Konkret: Gudebildene skal ødelegges. Dette er åndelig prostitusjon. Kan også være bokstavelig prostitusjon siden dette var en del av avgudsdyrkelsen.
 - Samaria vil bli ødelagt sammen med avgudene fordi de ikke har skilt seg fra dem.
 - **Paulus bruker lignende uttrykk om helliggjørelse (2 Kor 6:16-18).**

Domsord til Samaria og Jerusalem (kap 1)

v. 8-16: Til sørriket

- 1:8 — Mika har ingen glede i dette budskapet. Kanskje gikk han også bokstavelig **barbeint og naken** for å varsle visuelt om assyrernes angrep (Jes 20:1). **Sjaka og struts** symboliserer ødemarken (Jes 34:13, 43:20, Klag 4:3), dvs. ødeleggelse.
- 1:9 - Det er ute med Nordriket. Nå står Juda for tur. (Kanskje i forbindelse med 732-angrepet)
- 1:10-16: Ordspill mellom bynavn og ødeleggelsen kom kommer
- **Oppfyllelse:** 701 f.Kr - da assyrerkongen Sankerib tok 46 befestede byer i Juda, inkludert disse som Mika nevner.

The Message

10: Don't gossip about this in **Telltown**. Don't waste your tears. In **Dustville**, roll in the dust.

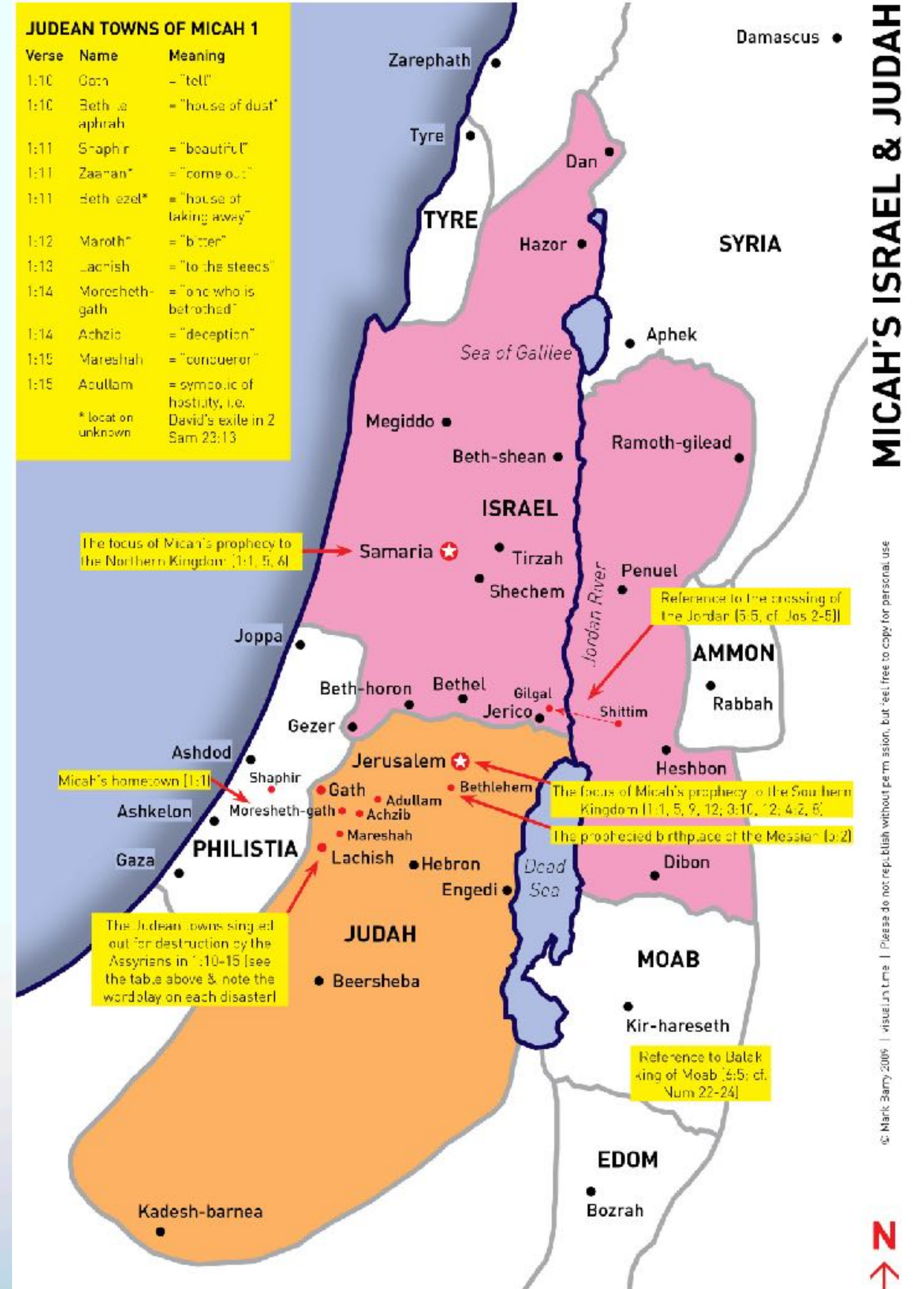
11: In **Alarmtown**, the alarm is sounded. The citizens of **Exitburgh** will never get out alive. Lament, **Last-Stand City**: There's nothing in you left standing.

12: The villagers of **Bittertown** wait in vain for sweet peace. Harsh judgment has come from God and entered **Peace City**.

13: All you who live in **Chariotville**, get in your chariots for flight. You led the daughter of Zion into trusting not God but chariots. Similar sins in Israel also got their start in you.

14: Go ahead and give your good-bye gifts to **Good-byeville**. **Miragetown** beckoned but disappointed Israel's kings.

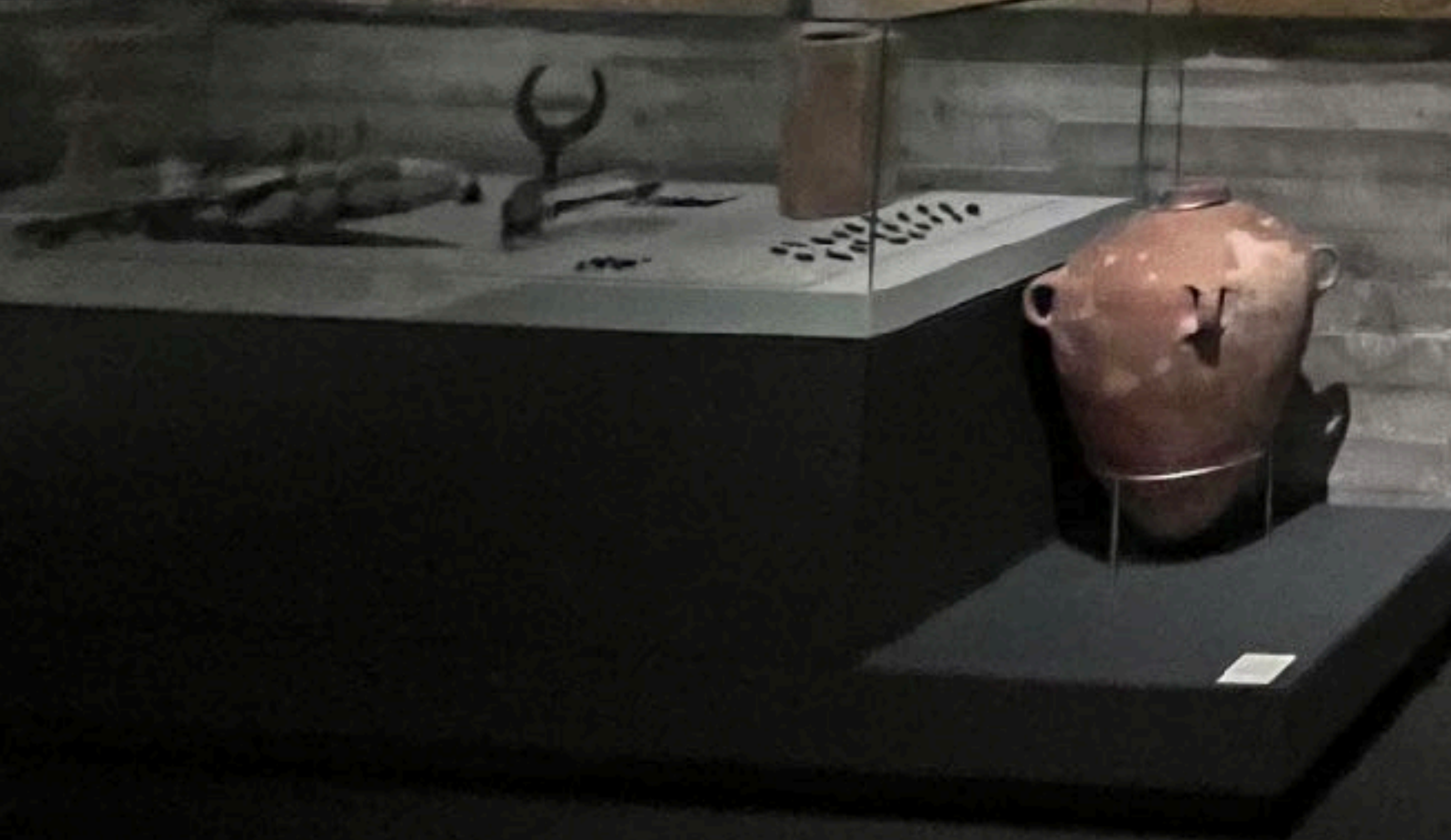
15: **Inheritance City** has lost its inheritance. **Glorytown** has seen its last of glory.

Domsord til Samaria og Jerusalem (kap 1)

v. 8-16: Til sørriket

- 1:8 — Mika har ingen glede i dette budskapet. Kanskje gikk han også bokstavelig **barbeint og naken** for å varsle visuelt om assyrernes angrep (Jes 20:1). **Sjaka og struts** symboliserer ødemarken (Jes 34:13, 43:20, Klag 4:3), dvs. ødeleggelse.
- 1:9 - Det er ute med Nordriket. Nå står Juda for tur. (Kanskje i forbindelse med 732-angrepet)
- 1:10-15: Ordspill mellom bynavn og ødeleggelsen som kommer
- **Oppfyllelse:** 701 f.Kr - da assyrerkongen Sankerib tok 46 befestede byer i Juda, inkludert disse som Mika nevner. Vers 16 beskriver bortførelsen til Assyria.

Informational text panels located below the reliefs, providing details about the artifacts and the scenes depicted.

Fragment of the relief on the wall of the tomb of Amenemhat III, 19th Dynasty, 1880-1890, Luxor, Egypt. The fragment shows a scene of a hunt or battle, with several figures on horseback and on foot, engaged in combat or hunting. The background is filled with a dense, repeating pattern of small, diamond-shaped motifs, possibly representing a field or a decorative border.

Sankerib:

«Når det gjelder jøden Hiskia, som ikke underordnet seg mitt åk, beleiret jeg 46 av hans sterke byer med murer, så vel som de små byene rundt, som var utallige, ved å jevne dem ned med rambukker og ved å sette opp beleiringsmaskiner, ved å angripe og storme til fots, ved gruver, tunneler og brudd. 200150 mennesker, store og små, menn og kvinner, hester, muldyr, esler, kameler, storfe og sauer uten tall, fraktet jeg bort fra dem og regnet som bytte. Han selv stengte jeg inne i Jerusalem, hans kongeby, som en fugl i bur.. Når det gjelder Hiskia, ble han overmannet av min majestets fryktinngytende prakt, og Urbiene [araberne] og leiesoldatene hans som han hadde hentet inn for å styrke Jerusalem, sin kongeby, forlot ham.»

Ve-rop til rike jordeiere

2:1-11

- v. 1: **Kunngjøring om nød** for de som gjør urett fordi de kan det
- v. 2: **Årsak**: Tar andres eiendom (det 10. bud i 2. Mos 20:17, 3. Mos 25:25, 4. Mos 36:7, 12)
- v. 3-5: **Udølgangen**: Gud tenker ut ulykke/ondt akkurat som de selv gjør (v. 1). Derfor (v. 5, NB88/BGO) skal de ikke få noe jord (4. Mos 26:55) - trolig fordi de ikke er der når Gud gjenoppretter folket.
- v. 6: Budskapet oppfattes som skjellsord
- v. 7: Trodde de at Gud aldri ville handle slik Mika sier? Trodde de at de "ferdes rett"?
- v. 8-11: Men de er blitt Guds fiende bl.a. ved å utnytte andre. De har gjort landet urent (3. Mos 18:25), derfor kommer en voldsom ødeleggelse.

Gjeterkongen #1

Frelesutsagn (2:12-13)

- **Herren** vil sannelig samle “hele Jakob” ved Messias (**Kongen**).
- Etter 722 skal “Israels rest” fris ut fra fangenskapet i Assyria og komme tilbake.
- **Oppfyllelse:** Siden dette aldri skjedde bokstavelig, må det forstås som en åndelig samling i Messias. Da kan understrekingen av “hele deg” forstås som hele folket, både nordriket og sørriket.

Eventuelt: Hvis han kaller Juda for “Jakob” allerede her (som i 3:1), ble det oppfylt av tilbakevendingen fra Babylon i 539.

Hva sier Mika om Guds karakter, vilje og plan så langt?

Andre budskap (kap 3-5)

Under Hiskia (før 701 f.Kr.)

Domsord til lederne og de falske profetene i Juda

Tre søksmål (kap 3)

- **SØKSMÅL 1 (v. 1-4):** Lederne
 - *Jakob/Israel* ser ut til nå å brukes om Juda (v. 10, 12), trolig fordi nordriket nå er borte.
 - **Siktelse/bevis (v. 2-3):** Juridisk urett. "Kannibalisme" mot sitt eget folk.
 - **Dommen (v. 4):** Gud vil ikke høre når de roper (trolig når angrepet inntreffer)
- **SØKSMÅL 2 (v. 5-7):** Falske profeter
 - **Siktelse/bevis (v. 5):** Fører folket vill fordi de kan betales for budskapene
- **Dommen (v. 6-7):** De skal ikke få flere budskap og bli til skamme
- **SØKSMÅL 3 (v. 9-12):** Lederne (inkl. profetene)
 - **Siktelse/bevis (v. 9-11):** Urett, vold og korrupsjon. De tror alt er OK siden de har Guds tempel.
 - **Dommen (v. 12):** Tempelet skal ødelegges.
 - *Men pga Hiskias respons ble det altså ikke ødelagt da (= trolig 701)*

Håp etter ødeleggelsen (som ble utsatt)

Herrens tempelberg (4:1-5)

- Veldig likt Jes 2:2-5, men ikke helt identisk (Mika 4:4 har ingen parallell og 4:5 er annerledes).
- Det kommer brått på i Jesaja og passer bedre i Mikas kontekst og syklus:
 - **Tempelberg** nevnes i 3:12 og 4:1
 - **Undervise/lære** og **dømme** (3:11) nevnes også i 4:2-3
 - **Håp etter dommen: De bygger Sion med blod og urett, men Gud skal gjøre det til sentrum for hans vilje og til noe større og høyere enn noen har skjønt.**
- Mikas versjon er lengre og kanskje derfor original. Men Jes 2:1 sier Jesaja **så** dette, og flere uttrykk og tema dukker opp senere i Jesaja.
- Umulig å vite sikkert hvem som siterer hvem.
 - **Enten** må Jes 2:1 forstås annerledes (så han en lignende visjon men brukte Mikas tekst?).
 - **Eller** Mika har brukt Jesaja fordi det passet godt inn etter Mika 3, evt. redigert enkelte ord for å lage tydeligere linker.

De skal smi sverdene om til plogskjær... (Mika 4:3)

Håp etter ødeleggelsen (som ble utsatt)

Frelsesutsagn (4:6-14)

- Horisontene blir litt uklare i kap 4-5.
- “På den dagen” (v. 6) ser ut til å fortsette det messianske i v. 1-5, men bildet ser ut til å utvides til å omfatte eksilet i Babylon.
- Assyrernes angrep (3:12) ble avverget, men Mika ser lenger fram - til babylonerne.

4:1-5: Messiah

4:6-7: Babylon

De som kommer tilbake fra Babylon skal "gjøres til en rest", den trofaste kjernen av folket som vil ta Guds plan videre etter eksilet.

Men: "På den dagen" —> Messias (v. 1-5)

4:7-8: Messias

Bildet ser ut til å omfatte **både** tilbakevendingen fra Babylon i 539 f.Kr. **og** det evige som oppfylles med Jesus.

I dette bildet varte eksilet fram til Jesus kom.

Gjenopprettelsen av herreveldet og kongemakten skjer på en åndelig måte ved Jesus, siden han er den første Davidskongen etter eksilet. Det er Guds endelige mål og hans store plan.

4:9-10: Babylon

“Nå” = “ikke på den dagen i fremtiden”

Skal til Babylon, men utfridd i samme setning (v. 6-8). Men de må gjennom denne renselsen for å bli den trofaste “resten”.

3:12 ble utsatt, men Mika forutsier at de skal tas til Babylon senere, slik Jesaja også gjorde på samme tid (Jes 39).

4:11-14: En beleiring

- 2 Krøn 26:21 —> *dommer = kongen*, som vil bli ydmyket
- Er vi i Babylonkontekst fortsatt og dette er beleiringen i 586 f.Kr., eller er “nå” Mikas tid og fienden er Assyria (701 f.Kr.)? (Begge rikene beskrives som “mange folkeslag” i Bibelen)
- Passer godt på assyruerne i 701, hvor beleiringen snus til at 185000 dør.
- Hiskia kunne godt tolket dette som beleiringen i 701 og at Gud vil snu det til seier. Da blir den redningen et frampek på Jesus (som kommer i kap 5), og derfor forståelig at denne historien finnes tre steder.

5:1-4a: Messias

- “Men du” (utelatt i NO11): En overraskende redning kommer fra et ukjent sted (utelatt i Jos 15:20-60)
- Efrata: Davids slekt (1 Sam 17:12)
- “Gammel tid”/“eldgamle dager”: “Isais tid” eller “evig”. Uansett: Davidskongen som skal bli født i fremtiden er fra gammel tid.
➔ Matt 2:1-6
- Israel vil være uten konge inntil hun “føder” Messias (4:9-10), og/eller Maria (Gal 4:4, Åp 12). Eksilet varer på et vis fram til Messias. Da skal Guds folk samles.
- Kongen gjeter i Herrens kraft og navn, en stor kontrast til lederne i kap 3.
- Det onde overvinnes og hele jorden får fred. Når synden er gjort opp, kan de bo trygt siden det var synden deres som førte til angrep.

5:4b-14: Messias

- v. 4b-5: Assyrernes mislykkede angrep (701) ser ut til å brukes som et bilde på Guds fiender. Hans folk vil ha mer enn nok beskyttelse, og de skal underlegge seg verden.
- v. 6-8: Guds folk finnes blant mange folkeslag og skal være en velsignelse fra Gud for dem. Messias skal også erobre gjennom sitt folk. (—> 2 Kor 2:14-16).
- v. 9-14:
 - “Den dagen” —> Messias
 - Gud skal fjerne alt som ikke hører hjemme hos sitt fornyede folk. Dette er ikke dom men frelse.
 - v. 14: Utvides til universell dom

Tredje budskap (kap 6-7)

Under Hiskia (før 701 f.Kr.)

Domsord til Israel (Juda)

Søksmål (6:1-8)

- **v. 1-2: Innkalling:** Israel (Juda) — med fjellene som vitner (5. Mos 31:28) (som de har ofret til andre guder på)
- **v. 3-5: Siktelse:** Utakknemlighet overfor Guds nåde og frelse. Han førte dem opp fra Egypt (det 1. bud i 2. Mos 20:2), velsignet når Balak ville forbanne dem (4. Mos 22-24) og førte dem inn i landet (Jos 3-5). De kan ikke påstå at han ikke har gjort sin del av pakten.
- **v. 6-8: Ingen dom, men i stedet en løsning:** Omvendelse, men ikke med masse ofringer. Gud ønsker i stedet «bare at du **gjør rett**, viser **trofast kjærlighet** og **vandrer ydmykt med din Gud**». Og dette vet de allerede fordi han har sagt dem det i Moseloven og gjennom profetene.

Mika 6:8 (BGO)

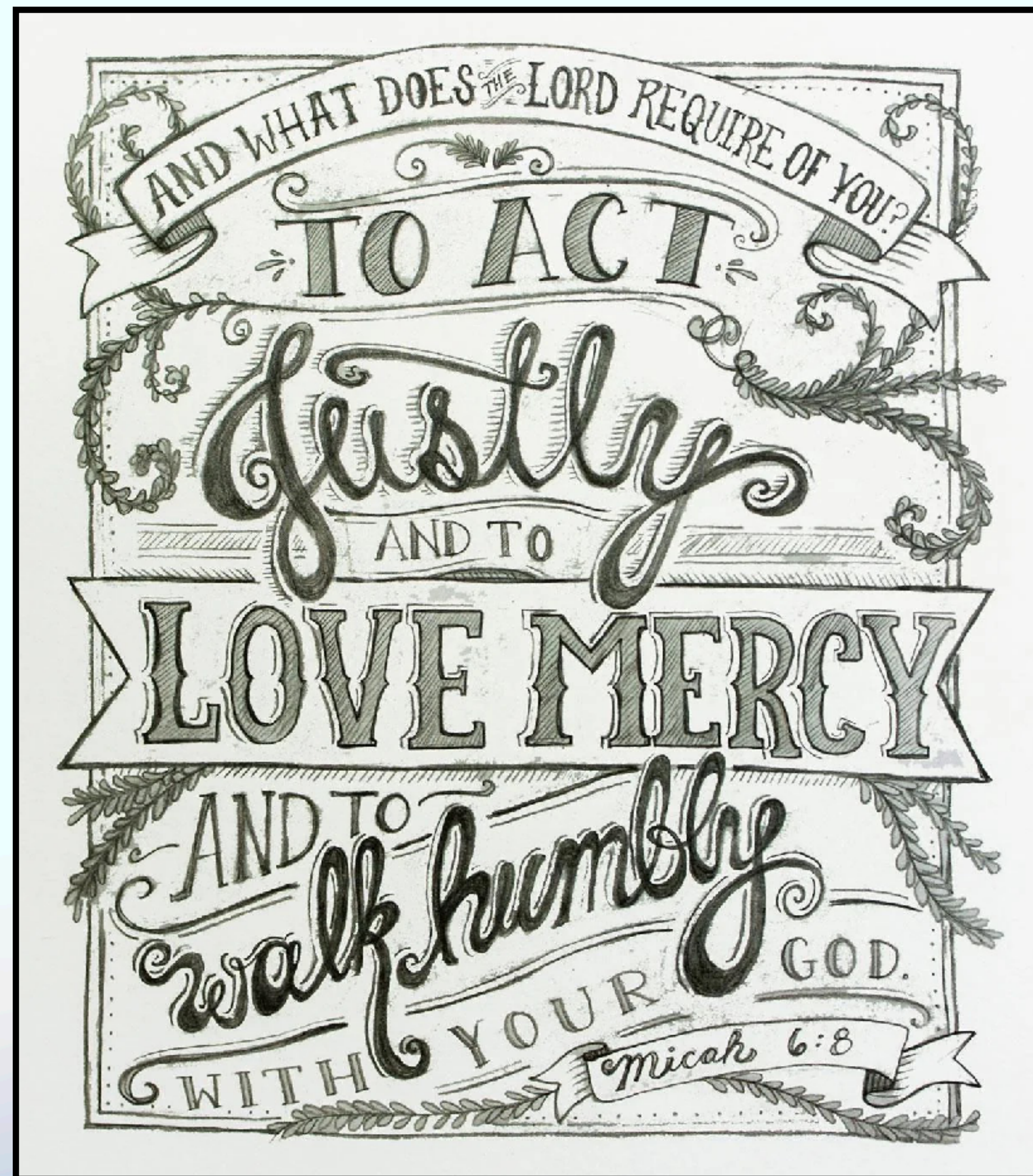
Gjøre rett: *mishpat* (3:1, 8, 9 og 7:9). (422x i GT, 3. høyest konsentrasjon i Mika (5x))

Elske barmhjertighet: *hesed* (7:18, 20) — godhet/miskunn. (245x i GT, 5. høyest konsentrasjon i Mika (3x))

Vandre ydmykt med din Gud: gi oppmerksomhet til Guds vilje, holde seg nær til ham, bøye seg for ham... (bare 2x i GT)

Rettferdighet og barmhjertighet er karaktertrekk ved Gud som de som vandrer ydmykt med ham vil preges av.

Hva krever Gud av oss i den nye pakt? At vi omvender oss og tror på Jesus, slik at vi også kan leve på en måte som er etter Guds vilje og behag (Joh 15:1-8, Rom 12:2).

“This is the only God [...] who invites each person into a living relationship and a loving friendship with himself, to walk with him and to ensure that there is no day when we walk without him—or away from him.”

David Prior

Domsord til Jerusalem og folket

Søksmål (6:9-16)

- **Innkalling** (v. 9): Byen og folket generelt
- **Siktelse/bevis** (v. 10-12): Urett, uærlig handel, vold, løgn og svik.
- **Dommen** (v. 13-15): Byen skal ødelegges og paktforbannelser ramme dem.
- **+ en repetisjon** (v. 16):
 - **Synd**: Fulgt Omri og Ahab, to av de verste kongene i nordriket. Ahab og Jesabel var blant de første som tok andres eiendom (1 Kong 21). Og de har nå gått under, som en advarsel til Juda.
 - **Dom**: Ødeleggelse og spott og vanære (også en paktsforbannelse)

Ve-rop over ham selv (indirekte folket)

7:1-7

- **Kunngjøring om nød** for lederne fordi ingen er rettskafne (v. 1-4a)
- **Undergangen** (v. 4a-7): Et angrep vil skape forvirring og desperasjon som vil ødelegge relasjoner.
- **Løsning**: Se etter Gud, vente på ham og vite at han vil høre. Han er den eneste som kan frelse.
- **Oppfyllelse**: Kanskje 701 f.Kr.

Håp etter fallet

7:8-20

v. 8-13: Personifisering av Jerusalem. Dommen må komme fordi de har syndet mot Gud. Men det er ikke Guds siste ord. Han har en plan med denne dommen. Etter eksilet skal alt snus opp-ned og Jerusalems fiender skal trækkes ned. Byen skal gjenoppbygges og utvides for å få plass til alle som kommer fra “verdens ender”. Hele verden skal dømmes. *(Dette må forstås messiansk.)*

v. 14-17: Mika ber Gud om å gjete saueflokken sin som koser seg på gode beitemarker. Gud svarer at han skal gjøre underverk (701, 539, Jesus). Nasjonene skal se dette (Jesus) og komme fram for Gud og stole på ham for sin sikkerhet.

Håp etter fallet

7:8-20

v. 18-20: Hvem er en Gud som du?

- tar bort skyld, tilgir synd ("går forbi overtredelsen" - NB88/BGO), har lyst til å vise miskunn ('hesed', 2. Mos 34:6) (NB88), kommer igjen til å være barmhjertig, skal trække på skylden vår og kaste alle syndene våre i havets dyp — **6 ulike uttrykk for hvordan Gud vil ta imot dem om de kommer til ham med sin synd.**
- Det unike med Gud er hans godhet og vilje til å tilgi. Uten dette ville Mikas budskap vært bortkastet. Hvis de omvender seg, vil syndene deres fjernes fullstendig så de ikke vil være en trussel mer. Han vil være trofast mot dem og oppfylle løftene til Abraham om at velsignelsen til alle folkeslag skal komme fra dem.

Mika avslutter boka med å understreke Guds kjærlighet, barmhjertighet og godhet.

Men hadde ikke Gud vært rettferdig, ville ikke disse vært like oppsiktsvekkende.

Gud vil at alle skal preges av hans karakter. (6:8)

Hvem er en Gud som du?

- Det er utrolig hvordan Gud elsker onde mennesker og hvor mye tålmodighet han har med fæle folk. Han fortsetter å advare dem ved å sende profeter - selv om ingenting i Moseloven sa at han trengte å gjøre det når de brøt pakten. Selv om mennesker er ulydige mot ham, undertrykker andre, gjør ondt og nekter å høre - så har han bare lyst til å tilgi!
- Det som skiller den kristne tro fra alle andre religioner og livssyn er **nåde**. Gud viser så mye nåde at det nesten er for mye og kan misbrukes. Hans nåde frelser oss, og det er til og med hans nåde som oppdrar oss (Tit 2:2). Alt han ønsker er at vi vandrer med ham og lærer av ham (Ef 5:1-2) slik at vi kan vise hvem han er til andre. Han kommer ikke med flere krav til oss enn det.
- Gud klarer å **gjøre rett** samtidig som han **elsker miskunn**. Klarer vi å gjøre begge samtidig? Har vi lyst til å tilgi de som gjør urett hvis de omvender seg?